TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. spalio 25 d. *

Sujungtose bylose C-465/02 ir C-466/02

dėl 2002 m. gruodžio 30 d. pagal EB 230 straipsnį pareikšto ieškinio dėl panaikinimo

Vokietijos Federacinė Respublika, atstovaujama W.-D. Plessing, padedamo *Rechtsanwalt* M. Loschelder,

ieškovė byloje C-465/02,

Danijos Karalystė, atstovaujama J. Molde ir J. Bering Liisberg, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė byloje C-466/02,

* Proceso kalbos: vokiečių ir danų.

palaikomos:

Prancūzijos Respublikos, atstovaujamos G. de Bergues ir A. Colomb, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Jungtinės Karalystės, atstovaujamos C. Jackson, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusių į bylą šalių,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą J. L. Iglesias Buhigues, H. C. Støvlbæk bei A.-M. Rouchaud-Joët ir S. Grünheid, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

palaikomą:

Graikijos Respublikos, atstovaujamos V. Kontolaimos ir I.-K. Chalkias, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusios į bylą šalies,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijos pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans ir A. Rosas, teisėjai J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas), J. Malenovský, J. Klučka, U. Lõhmus ir E. Levits,

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,
posėdžio sekretorė K. Sztranc, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. vasario 15 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2005 m. gegužės 10 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Vokietijos Federacinė Respublika ir Danijos Karalystė prašo panaikinti 2002 m. spalio 14 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1829/2002, iš dalies keičiantį Reglamento (EB) Nr. 1107/96 priedą dėl pavadinimo „Feta“ (OL L 277, p. 10, toliau – ginčijamas reglamentas).

Teisinis pagrindas

2 1992 m. liepos 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2081/92 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos (OL L 208, p. 1, toliau – pagrindinis reglamentas) 2 straipsnio 1–3 dalys numato:

„1. Bendrijos kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų apsauga, taikoma žemės ūkio produktams ir maisto produktams, suteikiama pagal šį reglamentą.

2. Šiame reglamente:

a) kilmės vietos nuoroda – tai regiono, konkrečios vietos arba, išimtiniais atvejais, šalies pavadinimas, naudojamas apibūdinti žemės ūkio ar maisto produktą:

— kuris yra kildinamas iš to regiono, konkrečios vietos ar šalies,

ir

— kurio kokybė ar savybės yra iš esmės arba išimtinai sietinos su tam tikra geografine aplinka su jai būdingais gamtos ar žmogaus veiklos veiksniais ir kurio gamyba, perdirbimas ir paruošimas atliekamas toje konkrečioje įvardytoje geografinėje vietovėje;

b) geografinė nuoroda – tai regiono, konkrečios vietos ar, išimtiniais atvejais, šalies pavadinimas, naudojamas apibūdinti žemės ūkio ar maisto produktą:

— kuris yra kildinamas iš to regiono, konkrečios vietos ar šalies,

ir

— kuriam priskiriama tam tikra konkreti kokybė, reputacija ar kitos savybės, būdingos tai geografinei kilmei, ir kurio gamyba ir (ar) perdirbimas ir (ar) paruošimas atliekamas konkrečioje įvardytoje geografinėje vietovėje.

3. Tam tikri tradiciniai geografiniai ar ne geografiniai pavadinimai, nurodantys iš kurio nors regiono ar konkrečios vietos kildinamą kurį nors žemės ūkio ar maisto produktą, atitinkantį 2 dalies a punkto antrosios įtraukos sąlygas, taip pat laikomi kilmės vietos nuorodomis."

3 To paties reglamento 3 straipsnio 1 dalis nustato:

„1. Pavadinimų, tapusių bendriniais, įregistruoti negalima.

Šiame reglamente „pavadinimas, kuris yra tapęs bendriniu" – tai žemės ūkio ar maisto produkto pavadinimas, kuris, nors ir sietinas su tam tikra vieta ar regionu, kuriame šis žemės ūkio produktas ar maisto produktas buvo pirmiausia pagamintas ar pateiktas rinkai, tapo įprastu žemės ūkio produkto ar maisto produkto pavadinimu.

Siekiant nustatyti, ar pavadinimas tapo bendriniu, reikia atsižvelgti į visus veiksnius, o ypač į:

— padėtį valstybėje narėje, kurioje pavadinimas atsirado, ir į vartojimo vietoves,

— padėtį kitose valstybėse narėse,

— atitinkamus nacionalinės ar Bendrijos teisės aktus.

Kai, taikant 6 ir 7 straipsniuose numatytą tvarką, įregistravimo paraiška atmetama dėl to, kad pavadinimas tapo bendriniu, Komisija šį sprendimą paskelbia *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje.*"

4 Pagrindinio reglamento 5–7 straipsniai nustato pavadinimo įregistravimo tvarką, vadinamą „normaliąja tvarka". Šiuo atžvilgiu šio reglamento 7 straipsnis numato protesto dėl paraiškos įregistravimo tvarką.

5 Pagal to paties reglamento 6 straipsnio 3 dalį:

„Jeigu pagal 7 straipsnio nuostatas Komisijai nepateikiamas įregistravimą užprotestuojantis pareiškimas, pavadinimas įtraukiamas į Komisijos tvarkomą registrą, vadinamą Saugomų kilmės vietos nuorodų ir saugomų geografinių nuorodų registru, kuriame nurodomi grupių pavadinimai ir atitinkamos kontrolės institucijos."

6 Pagrindiniame reglamente numatytoms priemonėms priimti to paties reglamento 15 straipsnis numato:

„Komisijai padeda iš valstybių narių atstovų sudarytas komitetas, kuriam pirmininkauja Komisijos atstovas.

Komisijos atstovas pateikia komitetui priemonių, kurios turi būti priimtos, projektą. Komitetas savo nuomonę dėl projekto pareiškia per tokį laiką, kurį nustato pirmininkas, atsižvelgdamas į klausimo skubumą. Nuomonė patvirtinama Sutarties 148 straipsnio 2 dalyje nustatyta balsų dauguma tuo atveju, kai Taryba turi priimti sprendimą remdamasi Komisijos siūlymu. Valstybių narių atstovų komitete balsai skaičiuojami taip, kaip nustatyta tame straipsnyje. Pirmininkas nebalsuoja.

Komisija priima numatytas priemones, jeigu jos atitinka komiteto nuomonę.

Kai numatytos priemonės neatitinka komiteto nuomonės arba nuomonė nepareiškiama, Komisija nedelsdama pateikia Tarybai pasiūlymą dėl priemonių, kurių turi būti imtasi. Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma.

Jeigu Taryba per tris mėnesius nuo tos dienos, kai klausimas buvo jai perduotas, nepriima jokio sprendimo, pasiūlytas priemones priima Komisija."

7 Be to, pagrindinio reglamento 17 straipsnis nustato įregistravimo tvarką, vadinamą „supaprastinta tvarka“:

„1. Per šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo valstybės narės informuoja Komisiją, kuriuos jų teisiškai saugomus pavadinimus ar kuriuos pavadinimus, pagal įprastą praktiką nusistovėjusius valstybėse narėse, kuriose nėra apsaugos sistemos, jos nori įregistruoti pagal šį reglamentą.

2. Remdamasi 15 straipsnyje nustatyta tvarka, Komisija įregistruoja šio straipsnio 1 dalyje minėtus pavadinimus, atitinkančius 2 ir 4 straipsnių nuostatas. 7 straipsnis netaikomas. Tačiau bendriniai pavadinimai neregistruojami.

3. Valstybės narės gali ir toliau taikyti nacionalinę pavadinimų, pateiktų pagal 1 dalį, apsaugą tol, kol nepriimtas sprendimas dėl įregistravimo.“ (Pataisytas vertimas)

8 Šis 17 straipsnis buvo panaikintas pagal 2003 m. balandžio 8 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 692/2003, iš dalies keičiančio Reglamentą Nr. 2081/92 (OL L 99, p. 1), 1 straipsnio 15 punktą, tačiau jo nuostatos toliau taikomos įregistruotiems pavadinimams arba pavadinimams, kuriuos remiantis 17 straipsnyje nustatyta tvarka buvo paprašyta įregistruoti iki Reglamento Nr. 692/2003 įsigaliojimo datos, t. y. 2003 m. balandžio 24 d.

9 1992 m. gruodžio 21 d. Sprendimu 93/53/EEB, įsteigiančiu kilmės pavadinimų, geografinių nuorodų ir specifinio pobūdžio sertifikatų mokslo komitetą (OL L 13, 1993, p. 16), Komisija įsteigė komitetą, vadinamą „mokslo komitetu", kurio užduotis – Komisijos prašymu tirti visas technines problemas, susijusias su pagrindinio reglamento taikymu.

10 Pagal šio sprendimo 3 straipsnį Komisija mokslo komiteto nariais skiria aukštos kvalifikacijos ekspertus, turinčius kompetenciją to paties sprendimo 2 straipsnyje išvardytose srityse. Pagal jo 7 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnio 1 dalį šis komitetas į posėdžius renkasi Komisijos atstovo prašymu ir svarsto klausimus, kuriais Komisija paprašė komiteto nuomonės.

Faktinės bylos aplinkybės

11 Remdamasi pagrindinio reglamento 17 straipsniu, 1994 m. sausio 21 d. laišku Graikijos vyriausybė pateikė paraišką, prašydama įregistruoti pavadinimą „feta" kaip kilmės vietos nuorodą.

12 1996 m. birželio 12 d. Komisija priėmė Reglamentą (EB) Nr. 1107/96 dėl geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų įregistravimo vadovaujantis Reglamento Nr. 2081/92 17 straipsnyje nustatyta tvarka (OL L 148, p. 1). Pagal šio reglamento 1 straipsnio pirmąją pastraipą pavadinimas „feta", įtrauktas į šio reglamento priedo A dalį po antrašte „Sūriai" ir valstybės narės pavadinimu „Graikija", buvo įregistruotas kaip saugoma kilmės vietos nuoroda.

13 1999 m. kovo 16 d. Sprendimu *Danija ir kt. prieš Komisiją* (C-289/96, C-293/96 ir C-299/96, Rink. p. I-1541) Teisingumo Teismas panaikino tą Reglamento Nr. 1107/96 dalį, kuria pavadinimas „Feta" įregistruotas kaip saugoma kilmės vietos nuoroda.

14 Teisingumo Teismas šio sprendimo 101 punkte pažymėjo, kad registruodama pavadinimą „feta" Komisija visiškai neatsižvelgė į tai, kad šis pavadinimas jau seniai buvo naudojamas ne tik Graikijos Respublikoje, bet ir kitose valstybėse narėse.

15 Šio sprendimo 102 straipsnyje Teisingumo Teismas konstatavo, kad Komisija, svarstydama klausimą, ar „feta" yra bendrinis pavadinimas, neatsižvelgė į visus veiksnius, į kuriuos reikalaujama atsižvelgti pagal pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalies trečiąją pastraipą.

16 Po šio sprendimo priėmimo 1999 m. gegužės 25 d. Komisija priėmė Reglamentą (EB) Nr. 1070/99, iš dalies keičiantį Reglamento Nr. 1107/96 priedą (OL L 130, p. 18), kuris išbraukė pavadinimą „feta" iš Saugomų kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų registro bei iš Reglamento Nr. 1107/96 priedo.

17 1999 m. spalio 15 d. Komisija valstybėms narėms nusiuntė anketą apie „feta" vadinamų sūrių gamybą ir vartojimą bei vartotojų žinias apie šį terminą kiekvienoje valstybėje narėje.

18 Gauta informacija buvo perduota Mokslo komitetui, kuris 2001 m. balandžio 24 d. pateikė savo nuomonę (toliau – Mokslo komiteto nuomonė). Šioje nuomonėje komitetas vienbalsiai nusprendė, kad pavadinimas „feta“ nėra bendrinis.

19 2002 m. spalio 14 d. Komisija priėmė ginčijamą reglamentą. Pagal jį pavadinimas „feta“ buvo vėl įregistruotas kaip saugoma kilmės vietos nuoroda.

20 Šio reglamento 1 straipsnis nustato:

„1. Pavadinimas „Φέτα“ (Feta) įtraukiamas į Saugomų kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų registrą, numatytą Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 6 straipsnio 3 dalyje, kaip saugoma kilmės vietos nuoroda (SKVN).

2. Po Reglamento (EB) Nr. 1107/96 priedo A dalies antraštėmis „Sūriai“, „Graikija“, pridedamas pavadinimas „Φέτα“ (Feta).“

21 Pagal ginčijamo reglamento dvidešimtą konstatuojamąją dalį:

„20) Remiantis valstybių narių pateikta informacija, sūriai, kurie Bendrijos teritorijoje vadinami „feta“, apskritai yra tiesiogiai ar netiesiogiai susiejami su Graikijos teritorija, kultūra ar tradicijomis, net jei jie pagaminti kitose

valstybėse narėse nei Graikija, pateikiant aiškias su Graikija susijusias konotacijas turintį tekstą ar piešinius. Užuomina apie ryšį tarp pavadinimo „feta" ir Graikijos daroma sąmoningai ir sudaro dalį pardavimų strategijos, kurioje pasinaudojama autentiško produkto reputacija, o tai gali supainioti vartotojus. „Feta" sūrių, kurių kilmės šalis nėra Graikija, bet kurie Bendrijoje iš tiesų parduodami tuo pavadinimu, nedarant tiesioginės ar netiesioginės užuominos į Graikiją, ženklinimas yra mažai naudojamas, o taip parduodamo sūrio kiekiui tenka labai nedidelė Bendrijos rinkos dalis."

22 Pagal šio reglamento trisdešimt trečią-trisdešimt septintą konstatuojamąsias dalis:

„33) Komisija atkreipė dėmesį į patariamąją Mokslo komiteto nuomonę. Ji yra tos nuomonės, kad nuodugni visuotinė teisinės, istorinės, kultūrinės, politinės, socialinės, ekonominės, mokslinės ir techninės valstybių narių pranešto ar Komisijos atlikto ar organizuoto tyrimo metu gautos informacijos analizė leidžia daryti išvadą, pirma, kad nepatenkintas nė vienas Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 3 straipsnyje reikalaujamas kriterijus, kuriuo remiantis pavadinimą būtų galima laikyti bendriniu, ir todėl pavadinimas „feta" netapo žemės ūkio ar maisto produkto pavadinimu, kuris, nors ir sietinas su tam tikra vieta ar regionu, kuriame šis žemės ūkio produktas ar maisto produktas buvo pirmiausia pagamintas ar pateiktas rinkai, tapo įprastu žemės ūkio produkto ar maisto produkto pavadinimu.

34) Nenustačiusi, kad terminas „feta" tapo bendriniu pavadinimu, remdamasi Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 17 straipsnio 2 punktu, Komisija patvirtino, kad Graikijos valdžios paraiška dėl „feta" pavadinimo kaip saugomos kilmės vietos nuorodos registravimo nepažeidžia 2 ir 4 straipsnių.

35) Pavadinimas „feta" – tai tradicinis negeografinis pavadinimas, kaip apibrėžta Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 2 straipsnio 3 punkte. Toje nuostatoje minimos sąvokos „regionas" ir „vietovė" gali būti aiškinamos tik geomorfologiniu ir neadministraciniu požiūriu tiek, kiek tikėtina, kad nuo šio produkto neatskiriami gamtos ir žmogaus veiksniai peržengs administracines ribas. Tačiau, remiantis minėto 2 straipsnio 3 punktu, nuo nuorodos neatskiriama geografinė teritorija negali apimti visos šalies. Todėl, svarstant pavadinimą „feta", buvo pažymėta, kad Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 2 straipsnio 2 dalies a punkto antrojoje įtraukoje apibrėžta geografinė teritorija apima tik žemyninę Graikijos teritoriją ir Lesbo sritį; visos kitos salos ir archipelagai nėra įtraukti, nes jiems negalima pritaikyti būtinų gamtos ir (arba) žmogaus veiksnių. Dar daugiau, administracinis geografinės teritorijos apibrėžimas buvo patikslintas ir išplėtotas, nes į Graikijos valdžios pateiktą produkto specifikaciją įtraukti privalomi kumuliatyvūs reikalavimai: visų pirma žaliavos kilmės teritorija buvo labai apribota, kadangi „feta" sūriui gaminti naudojamas pienas turi būti tradiciškai išaugintų vietos veislių avių ir ožkų, kurių pašarą turi sudaryti reikalavimus atitinkančių regionų ganyklų augmenija.

36) Geografinė teritorija, atitinkanti administracinį apibrėžimą ir specifikacijas, yra pakankamai vienoda, kad atitiktų Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 2 straipsnio 2 dalies a punkto ir 4 straipsnio 2 dalies f punkto reikalavimus. Ilgai trunkantis ganymas ir gyvūnų pergynimas į kalnų ganyklas, sudarantis avių ir ožkų, iš kurių gaunama žaliava „feta" sūriui gaminti, laikymo metodo esmę, yra paveldėtos tradicijos rezultatas, įgalinantis prisitaikyti prie klimato pokyčių ir jų poveikio esamai augmenijai. Kaip tik tai ir lėmė nedidelių vietos veislės avių ir ožkų, ypač ištvermingų ir atsparių, prisitaikiusių išgyventi aplinkoje, kurioje yra nedaug maisto, bet kokybės požiūriu yra ypač įvairi flora, suteikianti baigtam produktui jam būdingą aromatą ir skonį, išsivystymą. Minėtų gamtos veiksnių ir ypatingų žmogaus veiksnių sąveika, visų pirma tradicinis gamybos metodas, kurį taikant sūris košiamas neslegiant, lėmė tai, kad „feta" sūris pelnė neprilygstamą tarptautinę reputaciją.

37) Kadangi Graikijos valdžios pateiktos specifikacijos apima visą Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 4 straipsnyje reikalaujamą informaciją, o, atlikus oficialią analizę, specifikacijose neaptikta jokių aiškių vertinimo klaidų, pavadinimas „feta" turėtų būti užregistruotas kaip saugoma kilmės vietos nuoroda." (Pataisytas vertimas)

Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

23 Byloje C-465/02 Vokietijos Federacinė Respublika Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą reglamentą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

24 Byloje C-466/02 Danijos Karalystė Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą reglamentą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

25 Abejose bylose Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

26 2003 m. gegužės 13 d. ir birželio 3 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimis Prancūzijos Respublikai ir Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei buvo leista įstoti į bylas ieškovių pusėje bei Graikijos Respublikai – Komisijos pusėje.

27 2005 m. sausio 13 d. Teisingumo Teismo primininko nutartimi bylos C-465/02 ir C-466/02 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimamas sprendimas.

Dėl priimtinumo

28 Graikijos vyriausybė nurodo, kad Vokietijos Federacinės Respublikos ir Danijos Karalystės ieškiniai buvo pareikšti praleidus terminą. Ginčijamas reglamentas buvo paskelbtas 2002 m. spalio 15 d. Kadangi ieškiniai buvo pareikšti 2002 m. gruodžio 30 d., buvo praleistas EB 230 straipsnio penktojoje pastraipoje nurodytas dviejų mėnesių terminas.

29 Šis argumentas nepriimtinas. Iš tiesų pagal Procedūros reglamento 81 straipsnio 1 dalį terminas pareikšti ieškinį pradedamas skaičiuoti nuo keturioliktos dienos po ginčijamo teisės akto paskelbimo. Prie šio termino pridedamas Procedūros reglamento 81 straipsnio 2 dalyje numatytas terminas dėl nuotolių, t. y. papildomos dešimt dienų. Atsižvelgiant į šias taisykles, ieškiniai buvo pareikšti nepraleidus termino.

Dėl esmės

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo

30 Vokietijos vyriausybė nurodo pagrindinio reglamento 15 straipsnyje numatyto komiteto (toliau – reguliavimo komitetas) darbo reglamento bei 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos reglamento Nr. 1, nustatančio kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje (OL 17, 1958, p. 385), pažeidimus. Apie dokumentus, kurie turėjo būti nagrinėjami 2001 m. lapkričio 20 d. reguliavimo komiteto posėdyje, Vokietijos vyriausybei nebuvo pranešta prieš keturiolika dienų iki šio posėdžio, be to, jie nebuvo pateikti vokiečių kalba.

31 Pagal Teisingumo Teismui pateiktą informaciją šio posėdžio metu reguliavimo komitetas dar neturėjo darbo reglamento. Todėl reikia remtis Standartinėmis darbo tvarkos taisyklėmis pagal Tarybos sprendimą 1999/468/EB (OL C 38, 2001, p. 3).

32 Pagal jų 3 straipsnio 1 ir 2 dalis:

„1. Kvietimą į posėdį, darbotvarkę ir priemonių, dėl kurių Komisija paprašė Komiteto nuomonės, projektus bei bet kokius kitus darbo dokumentus pirmininkas pagal 13 straipsnio 2 dalį perduoda Komiteto nariams pagal bendrą taisyklę mažiausiai prieš keturiolika dienų iki posėdžio datos <...>

2. Skubiais atvejais ir kai priemonės, kurias reikia priimti, turi būti taikomos nedelsiant, pirmininkas vieno iš Komiteto narių prašymu arba savo iniciatyva gali sutrumpinti ankstesnėje dalyje minėtą terminą iki penkių kalendorinių dienų iki posėdžio datos <...>"

33 1958 m. balandžio 15 d. Reglamento Nr. 1 3 straipsnis numato:

„Bendrijos institucijos valstybei narei ar jos jurisdikcijoje esančiam asmeniui siunčiamus dokumentus rengia tos valstybės kalba."

34 Aišku, kad 2001 m. lapkričio 9 d. elektroniniu laišku Komisija nusiuntė Vokietijos vyriausybei kvietimą į 2001 m. lapkričio 20 d. reguliavimo komiteto posėdį. Šiame kvietime pirmuoju darbotvarkės klausimu buvo numatytas „feta" klausimo svarstymas. Prie šio elektroninio laiško Komisija pridėjo dviejų priedų versijas anglų ir prancūzų kalbomis. Vienam iš priedų buvo apibendrinti valstybių narių atsakymai į 1999 m. spalio 15 d. Komisijos anketą apie fetos gamybą, vartojimą bei

žinomumą. Kitame priede buvo pateikiamas Mokslo komiteto nuomonės šiuo klausimu projektas.

35 Per 2001 m. lapkričio 20 d. reguliavimo komiteto posėdį Vokietijos delegacija pareikalavo abiejų priedų versijos vokiečių kalba. Aišku, kad ji jos negavo.

36 Net ir darant prielaidą, kad abiejų priedų versijos vokiečių kalba nebuvimas neatitinka 1958 m. Reglamento Nr. 1 3 straipsnio, ginčijamas reglamentas negalėtų būti panaikintas dėl tokio pažeidimo.

37 Iš tiesų dėl tokio procedūrinio pažeidimo galutinis priimtas teisės aktas galėtų būti panaikintas, tik jei nesant tokio pažeidimo procedūros rezultatas galėtų būti skirtingas (šiuo klausimu žr. 1980 m. spalio 29 d. Spendimo *Van Landewyck ir kt. prieš Komisiją*, 209/78–215/78 ir 218/78, Rink. p. 3125, 47 punktą; 1987 m. spalio 20 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, 128/86, Rink. p. 4171, 25 punktą ir 1990 m. kovo 21 d. Sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, vadinamo *„Tubemeuse"*, C-142/87, Rink. p. I-959, 48 punktą).

38 Šiame posėdyje reguliavimo komitetas „feta" klausimą ir Komisijos anketos rezultatus nagrinėjo iš eilės. Tik vėliau, per 2002 m. gegužės 16 d. posėdį, šis komitetas nagrinėjo pasiūlymą dėl reglamento. Tačiau tuo metu komitetas nesurinko kvalifikuotos balsų daugumos, kuri leistų priimti pasiūlymą. Savo ruožtu Taryba per 2002 m. birželio 27 d. posėdį taip pat dėl trūkstamos kvalifikuotos daugumos negalėjo priimti reglamento tuo pačiu klausimu projekto. Visuose šiuose posėdžiuose Vokietijos Federacinė Respublika balsavo prieš pateiktą pasiūlymą. Nors 2001 m. lapkričio 20 d. posėdyje ši valstybė narė ir būtų turėjusi abiejų

nagrinėjamų dokumentų versijas vokiečių kalba, ji nebūtų galėjusi veiksmingiau paprieštarauti pasiūlymui.

39 Kadangi Taryba nepriėmė reglamento, pagal pagrindinio reglamento 15 straipsnio penktąją pastraipą Komisija pati priėmė ginčijamą reglamentą. Vadinasi, ši institucija turėjo įgaliojimus savo nuožiūra priimti numatytas priemones.

40 Tokiomis aplinkybėmis tai, kad kvietimas į 2001 m. lapkričio 20 d. reguliavimo komiteto posėdį buvo nusiųstas likus mažiau nei keturiolikai dienų iki posėdžio datos, ir tai, kad šiame posėdyje nebuvo pateikta nagrinėjamų dokumentų versija vokiečių kalba, niekaip negalėjo turėti įtakos galutinai priimtai priemonei.

41 Todėl pirmasis ieškinio pagrindas yra atmestinas.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo

42 Vokietijos vyriausybė nurodo pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalies pažeidimą. Žodis „feta" yra kilęs iš italų kalbos ir reiškia „riekė". Graikų kalboje jis pradėtas vartoti XVII amžiuje. Pavadinimas „feta" vartojamas ne tik Graikijoje, bet ir kitose Balkanų bei Vidurio Rytų šalyse sūriui sūryme apibūdinti. Ginčijamo

reglamento konstatuojamose dalyse Komisija klaidingai nagrinėjo, ar „feta" tapo bendriniu pavadinimu. Kadangi visų pirma šis žodis nėra geografinis terminas, Komisija turėjo nustatyti, jog jis įgijo geografinę reikšmę, tačiau neapima visos valstybės narės teritorijos. Be to, Graikijos vyriausybės įregistravimo paraiškoje nurodyta regiono dalis nustatyta dirbtinai, nesiremiant nei tradicija, nei bendra visuomenės nuomone. Be kita ko, fetos sūrio kokybė ar savybės nėra iš esmės arba išimtinai sietinos su tam tikra geografine aplinka; ginčijamo reglamento trisdešimt šeštoje konstatuojamoje dalyje pateikiami teiginiai nėra pagrindžiami nei Graikijos vyriausybės įregistravimo paraiška, nei Mokslo komiteto išvadomis. Galiausiai, kaip išplaukia iš Graikijos teisės nuostatų bei iš aplinkybės, jog Bendrija teikia pagalbą fetos sūrio gamybai Egėjo jūros salose, tarp gamybos geografinės vietovės ir paruošimo nėra jokio ryšio.

43 Danijos vyriausybė teigia, jog pavadinimas „feta" neatitinka visų būtinų sąlygų, kad pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalį jį būtų galima įregistruoti kaip tradicinį negeografinį pavadinimą. Šiuo klausimu ši vyriausybė mano, jog visų pirma valstybei narei, kuri pateikė įregistravimo paraišką, ir, antra, Komisijai priklauso įrodyti, jog yra išpildytos kilmės vietos nuorodos kaip tradicinio negeografinio pavadinimo registracijos sąlygos. Danijos vyriausybės nuomone, nagrinėjamos registracijos tikslais nustatyta geografinė vietovė, t. y. žemyninė Graikijos teritorija ir Lesbo sritis, apima beveik visą Graikiją ir nebuvo nurodyta jokia objektyvi priežastis, pagrindžianti, kuo skiriasi į ją neįtraukti regionai. Danijos vyriausybė nurodo, jog reikalaujamas išskirtinis ryšys tarp fetos sūrio ir paraiškoje nurodytos geografinės vietovės neegzistuoja dėl vienintelės priežasties: feta yra kilusi iš viso Balkanų regiono, o ne tik iš Graikijos. Nurodyta geografinė vietovė klimato bei morfologijos požiūriu skiriasi ir egzistuoja daug skirtingo skonio Graikijos fetos sūrių rūšių. Tarptautinė fetos reputacija negali būti akivaizdžiai ir tiesiogiai priskirta nurodytai geografinei vietovei, o susiformavo labiau dėl didelės kitų valstybių, įskaitant ir Danijos Karalystės, gamybos ir eksporto XX amžiaus antrojoje pusėje.

44 Vokietijos ir Danijos vyriausybių pusėje į bylą įstojusi Prancūzijos vyriausybė pažymi, kad žodis „feta", italų kalboje reiškiantis „riekę", nėra geografinis pavadinimas. Todėl pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalies nuostatos gali būti taikomos. Kadangi jos daro nuorodą į to paties reglamento 2 straipsnio 2 dalies a punkto antrąją įtrauką, iš to išplaukia, jog pavadinimas „feta" gali būti įregistruotas kaip saugoma kilmės vietovės nuoroda, tik jeigu produkto kokybė ar savybės yra iš esmės arba išimtinai sietinos su tam tikra geografine aplinka su jai būdingais gamtos ar žmogaus veiklos veiksniais, ir jo gamyba, perdirbimas bei paruošimas atliekami toje konkrečioje įvardytoje geografinėje vietovėje. Tačiau, viena vertus, priešingai šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies nuostatoms, fetos gamybos Graikijoje geografinė vietovė apima beveik visą Graikijos Respubliką ir, kita vertus, feta panašiomis sąlygomis gaminama ir ne Graikijos teritorijoje, pavyzdžiui, Prancūzijoje. Iš tiesų dėl išmokamų Bendrijos subsidijų Prancūzijos sūrių gamintojai sugebėjo amatininkų technologiją paversti pramonine ir dabar pagamina nuo 10 000 iki 12 000 tonų fetos sūrio per metus. Šios dvi išvados prieštarauja pavadinimo „feta" kaip saugomos kilmės vietos nuorodos įregistravimui.

45 Jungtinė Karalystė taip pat įstojo į bylą Vokietijos ir Danijos vyriausybių pusėje nepateikdama pastabų.

46 Šioje byloje aišku, kad terminas „feta" kilo iš itališko žodžio „fetta", kuris reiškia „riekę", ir graikų kalboje buvo pradėtas vartoti XVII amžiuje. Taip pat aišku, jog „feta" nėra regiono, vietos ar šalies pavadinimas pagrindinio reglamento 2 straipsnio 2 dalies a punkto prasme. Todėl šis terminas negali būti įregistruotas kaip kilmės vietos nuoroda pagal šią nuostatą. Labiausiai tikėtina, kad jis gali būti įregistruotas vadovaujantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalimi, kuri išplečia kilmės

vietos nuorodą, *inter alia,* ir tam tikriems tradiciniams negeografiniams pavadinimams.

47 Šiuo pagrindu ginčijamas reglamentas įregistravo žodį „feta" kaip kilmės vietos nuorodą. Pagal jo trisdešimt penktą konstatuojamąją dalį „pavadinimas „feta" – tai tradicinis negeografinis pavadinimas, kaip apibrėžta (pagrindinio reglamento) 2 straipsnio 3 punkte".

48 Kad būtų saugomas pagal pastarąją nuostatą, tradicinis negeografinis pavadinimas, *inter alia,* turi nurodyti „iš kurio nors regiono ar konkrečios vietos kildinamą" kurį nors produktą.

49 Be to, pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalyje, kurioje nurodoma to paties reglamento 2 straipsnio 2 dalies a punkto antroji įtrauka, reikalaujama, kad produkto kokybė ar savybės būtų iš esmės arba išimtinai sietinos su tam tikra geografine aplinka su jai būdingais gamtos ar žmogaus veiklos veiksniais, ir jo gamyba, perdirbimas bei paruošimas būtų atliekami toje konkrečioje įvardytoje geografinėje vietovėje.

50 Iš šių dviejų kartu skaitomų nuostatų išplaukia, kad 2 straipsnio 3 dalyje numatyta vieta ar regionas turi būti apibrėžti kaip tam tikra geografinė aplinka su jai būdingais gamtos ar žmogaus veiklos veiksniais, galinčiais suteikti žemės ūkio ar maisto produktui tam tikrų savybių. Vadinasi, atitinkama kilmės vietovė turi pasižymėti vienodais gamtos veiksniais, dėl kurių ją galima atskirti nuo kaimyninių vietovių (šiuo klausimu žr. 1975 m. vasario 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją,* 12/74, Rink. p. 181, 8 punktą).

51 Tai, ar ginčijamame reglamente pateiktas kilmės regiono apibrėžimas atitinka pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalies reikalavimus, nagrinėtina atsižvelgiant į šiuos skirtingus kriterijus.

52 Kadangi Komisija šiuo požiūriu rėmėsi Graikijos šios srities teisės aktais, primintina, kad 1994 m. sausio 11 d. Graikijos ministro įsakymo Nr. 313025 dėl fetos sūrio kaip saugomos kilmės vietos nuorodos (SKVN) pripažinimo 1 straipsnis numato:

„1. Nuoroda „feta" pripažįstama kaip tradiciškai iš avių pieno arba avių ir ožkų pieno mišinio, gaminamo Graikijoje, konkrečiai („syngekrimena") šio straipsnio 2 dalyje nurodytuose regionuose, balto sūrio sūryme, saugoma kilmės vietos nuoroda (SKVN).

2. „Feta" gamybai naudojamas pienas turi būti tik iš Makedonijos, Prato, Epyro, Tesalijos, Centrinės Graikijos, Peloponeso regionų ir Lesbo srities („Nomos")."

53 Taip nustatyta fetos gamybos geografinė vietovė apima tik Graikijos žemyninę dalį bei Lesbo sritį. Į šią geografinę vietovę neįtraukta Kretos sala bei kai kurie Graikijos salynai, būtent Sporadžių, Kikladžių, Dodekaneso bei Jonėnų salos.

54 Į šią geografinę vietovę nepatenkančios vietovės negali būti laikomos nereikšmingomis. Vadinasi, nacionalinės teisės aktuose nustatyta pavadinimo „feta" sūrio gamybos

vietovė neapima visos Graikijos Respublikos teritorijos. Todėl nėra būtina nagrinėti, ar pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalis leidžia, kad su pavadinimu susijusi geografinė vietovė apimtų visą šalį.

55 Vis dėlto nagrinėtina, ar vietovė buvo nustatyta dirbtinai.

56 Šiuo klausimu Ministro įsakymo Nr. 313025 2 straipsnio 1 dalies e punkte nurodoma, kad „feta gamybai turi būti naudojamas tradiciškai išaugintų, prie fetos gamybos regiono prisitaikiusių avių ir ožkų veislių, kurių pašarą iš esmės turi sudaryti šių regionų augmenija, pienas".

57 Iš Teisingumo Teismui pateiktos informacijos, ir būtent iš siekiant įregistruoti pavadinimą „feta" kaip kilmės vietos nuorodą 1994 m. sausio 21 d. Graikijos vyriausybės Komisijai pateiktos specifikacijos, matyti, kad šia nuostata, skaitoma kartu su to paties vyriausybės nutarimo 1 straipsniu, nurodyta geografinė vietovė nustatoma atsižvelgiant į geomorfologines savybes, t. y. iš esmės kalnuotą ar pusiau kalnuotą teritorijos pobūdį; klimato sąlygas, t. y. nešaltas žiemos ir karštas vasaras bei daug saulės šviesos; botanikos ypatybes, t. y. tipinę vidutinio aukščio Balkanų kalno augaliją.

58 Šie duomenys pakankamai įrodo, kad ši vietovė pasižymi vienodais gamtos veiksniais, dėl kurių ją galima atskirti nuo kaimyninių vietovių. Iš bylos medžiagos matyti, kad į nustatytą vietovę neįtrauktos Graikijos teritorijos nepasižymi tokiais pačiais gamtos veiksniais kaip nustatyta vietovė. Todėl aišku, kad nagrinėjamu atveju vietovė nebuvo nustatyta dirbtinai.

59 O dėl Bendrijos teisės aktų, susijusių su pagalba fetos gamybai Egėjo jūros salose, tiesa, kad 1993 m. liepos 19 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2019/93, nustatančio konkrečias priemones mažosioms Egėjo jūros saloms dėl tam tikrų žemės ūkio produktų (OL L 184, p. 1) 6 straipsnio 2 dalyje iki pakeitimo, padaryto 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 442/2002 (OL L 68, p. 4) 1 straipsnio 4 punktu, buvo numatyta pagalba „vietinės gamybos sūrių privačiam sandėliavimui: feta, bent dviejų mėnesių nokimo <...>"

60 Iš nuostatos matyti, kad feta gaminama taip pat ir mažosiose Egėjo jūros salose.

61 Be kita ko, Komisija pastabose Teisingumo Teismui patvirtino, kad feta gaminama vietinės gamybos būdu tam tikrose mažose Egėjo jūros salose.

62 Tačiau ji taip pat nurodė, kad pagal administracinį suskirstymą šios salos priskirtinos Lesbo sričiai.

63 O ši sritis patenka į nacionalinės teisės aktais, nustatančiais fetos gamybos vietovę, apibrėžtą geografinę vietovę.

64 Iš to išplaukia, kad nacionalinės teisės aktuose ir pavadinimo įregistravimo paraiškoje numatytas fetos gamybos geografinės vietovės apibrėžimas atitinka

Reglamento Nr. 2019/93 6 straipsnio 2 dalį, kadangi šiuo klausimu prieštaraujantis Vokietijos vyriausybės argumentas yra nepagrįstas.

65 Ieškovės nurodo, kad fetos kokybė ar savybės nėra iš esmės arba išimtinai sietinos su tam tikra geografine aplinka, kaip to reikalaujama pagrindinio reglamento 2 straipsnio 2 dalies a punkto antrojoje įtraukoje.

66 Tačiau ginčijamo reglamento trisdešimt šeštoji konstatuojamoji dalis nurodo visumą veiksnių, rodančių, kad fetos savybės iš esmės priklauso nuo tam tikros geografinės aplinkos. Priešingai, nei teigia Vokietijos vyriausybė, šis teiginys grindžiamas Graikijos vyriausybės pateikta specifikacija, kuri išsamiai vardija gamtos ir žmogaus veiklos veiksnius, suteikiančius fetai tam tikrų savybių.

67 Tarp šių veiksnių yra saulės šviesos trukmė, temperatūrų svyravimai, gyvulių pergynimas į kalnų ganyklas, ilgai trunkantis ganymas ir augmenija.

68 Ieškovės neįrodė, kad Komisijos vertinimas šiuo klausimu yra nepagrįstas.

69 Todėl ieškinio pagrindas, susijęs su pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalies pažeidimu, turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Dėl trečiojo ieškinio pagrindo

70 Vokietijos vyriausybė teigia, kad ginčijamas reglamentas pažeidžia pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalį. „Feta" yra bendrinis pavadinimas šio 3 straipsnio 1 dalies prasme. Komisija neatsižvelgė į visus veiksnius, būtent į fetos gamybą kitose nei Graikija valstybėse narėse, fetos suvartojimą kitose nei Graikija šalyse, vartotojų suvokimą, nacionalinės ir Bendrijos teisės aktus bei ankstesnius Komisijos įvertinimus. Ginčijamo reglamento dvidešimtoje konstatuojamoje dalyje nurodoma vartotojų suklaidinimo galimybė negali pagrįsti pavadinimo „feta" apsaugos, kadangi klaidinantis prekės pateikimas nėra susijęs su tuo, ar pavadinimas yra bendrinis, ar jis yra kilmės vietos nuoroda.

71 Be kita ko, tos pačios vyriausybės nuomone, išvada, kad pavadinimas „feta" nėra bendrinis, nėra pakankamai pagrįsta EB 253 straipsnio prasme, kadangi nuoroda į patariamąją komiteto nuomonę šiuo atžvilgiu nėra tinkama.

72 Danijos vyriausybės nuomone, Komisija priimdama ginčijamą reglamentą pažeidė pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalį ir 17 straipsnio 2 dalį, nes žodis „feta" yra bendrinis pavadinimas. Jos nuomone, jei pavadinimas yra bendrinis iš pradžių arba įgyja šią savybę vėliau, jis ją visam laikui negrįžtamai išsaugo. Todėl Graikijos vyriausybė ir Komisija privalo įrodyti, kad kitoks nei geografinis pavadinimas nėra bendrinis.

73 Be to, Danijos vyriausybė pabrėžia, kad feta nei kaip pavadinimas, nei kaip pats produktas nėra kilusi būtent iš Graikijos. Tradicinė fetos vartojimo ir gamybos vietovė apima kelias Balkanų šalis. Graikijos Respublika pati importavo, gamino, vartojo ir eksportavo sūrį pavadinimu „feta", įskaitant ir fetą, pagamintą iš karvės

pieno. Gali būti, jog vartotojai graikai po kelerių metų fetą laikys bendriniu pavadinimu. Ne kilmės vietovėje feta gaminama ir ja teisėtai prekiaujama daugelyje valstybių narių bei trečiosiose valstybėse.

74 Danijos vyriausybės nuomone, tik dėl to, kad Danijos teisės aktai nuo 1963 metų įtvirtino pavadinimą „daniška feta", fetos gamyba ir prekyba Danijoje neprieštarauja tradicinei sąžiningai praktikai ir neskatina galimybės suklaidinti. Tai, kad feta yra bendrinis pavadinimas, išplaukia iš visų Bendrijos teisės aktų leidėjo, įskaitant ir Komisijos, nuostatų ir aktų.

Dėl pavadinimo bendrinio pobūdžio

75 Primintina, kad pagal pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalies trečiąją pastraipą:

„Siekiant nustatyti, ar pavadinimas tapo bendriniu, reikia atsižvelgti į visus veiksnius, o ypač į:

— padėtį valstybėje narėje, kurioje pavadinimas atsirado, ir į vartojimo vietoves,

— padėtį kitose valstybėse narėse,

— atitinkamus nacionalinės ar Bendrijos teisės aktus."

76 Dėl Danijos vyriausybės argumento, kad žodis „feta" žymi iš Balkanų kilusio sūrio rūšį, aišku, jog balti sūriai sūryme buvo gaminami nuo seno ne tik Graikijoje, bet ir kitose Balkanų ir pietryčių Vidužemio baseino šalyse. Tačiau, kaip matyti iš Mokslo komiteto nuomonės B punkto a papunkčio, šie sūriai šiose šalyse žinomi kitokiais nei „feta" pavadinimais.

77 Dėl gamybos situacijos Graikijos Respublikoje Danijos vyriausybė niekam neprieštaravus teigia, kad iki 1988 metų į Graikiją buvo importuojamas iš karvių pieno kitokiais nei tradiciniais graikų metodais pagamintas sūris pavadinimu „feta" ir kad iki 1987 metų šioje valstybėje narėje fetos sūris buvo gaminamas netradiciniais metodais, ir būtent iš karvės pieno.

78 Būtina pripažinti, kad jei tokia veikla būtų buvusi tęsiama, pavadinimas „feta" būtų tapęs bendriniu. Vis dėlto atkreiptinas dėmesys, jog 1988 m. gruodžio 5 d. Ministro įsakyme Nr. 2109/88 dėl Maisto kodekso 83 straipsnio „Sūrių produktai" pakeitimo patvirtinimo buvo numatytas tradicine praktika pagrįstos gamybos geografinės vietovės nustatymas. Tačiau dėl šių teisės aktų susidarė nauja padėtis, kurioje visa ši veikla nebeturėjo būti vykdoma.

79 Atsižvelgiant į gamybos padėtį kitose valstybėse narėse, primintina, jog Teisingumo Teismas minėto sprendimo *Danija ir kt. prieš Komisiją* 99 punkte nusprendė, kad tai, jog kai kuriose valstybėse narėse produktu su tokiu pavadinimu buvo prekiaujama teisėtai, gali būti veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti vertinant, ar šis pavadinimas tapo bendriniu pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalies prasme.

80 Be kita ko, Komisija pripažįsta, kad feta gaminama ir kitose nei Graikijos Respublika valstybėse narėse, pavyzdžiui, Danijos Karalystėje, Vokietijos Federacinėje Respublikoje ir Prancūzijos Respublikoje. Pagal ginčijamo sprendimo tryliktą–septynioliktą konstatuojamąsias dalis Graikijos Respublika kasmet pagamina maždaug 115 000 tonų. 1998 metais apytiksliai 27 640 tonų buvo pagaminta Danijoje. 1988–1998 metais Prancūzijos gamyba svyravo nuo 7 960 iki 19 964 tonų. Vokietijos gamyba nuo 1985 metų svyravo nuo 19 757 iki 39 201 tonų.

81 Iš tų pačių konstatuojamųjų dalių išplaukia, kad fetos gamyba Vokietijoje prasidėjo 1972 metais, Prancūzijoje – 1931 metais ir Danijoje – 1930 metais.

82 Be to, žinoma, jog taip pagamintu sūriu galėjo būti prekiaujama visiškai teisėtai iki 1988 metų net ir pačioje Graikijoje.

83 Nors sąlyginai fetos buvo daug pagaminta ir tai truko iš esmės ilgai, pabrėžtina, kad, kaip tai pastebėjo Mokslo komitetas nuomonės pirmojoje įtraukoje, fetos gamyba liko koncentruota Graikijoje.

84 Be kita ko, tai, kad produktas buvo teisėtai pagamintas kitoje nei Graikijos Respublika valstybėje narėje, yra tik vienas iš veiksnių, į kuriuos turi būti atsižvelgiama pagal pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalį.

85 Atsižvelgiant į fetos suvartojimą įvairiose valstybėse narėse, palyginti su jos gamyba, pažymėtina, kad, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo devynioliktosios konstatuojamosios dalies, Graikijoje per metus suvartojamo fetos sūrio kiekis vienam žmogui sudaro 85 % Bendrijoje suvartojamo kiekio. Vadinasi, kaip pastebėjo Mokslo komitetas, daugiausia fetos suvartojama šioje valstybėje narėje.

86 Teisingumo Teismui pateikta informacija rodo, kad dauguma Graikijos vartotojų mano, jog pavadinimas „feta" turi geografinę, o ne bendrinę konotaciją. Tačiau matyti, kad dauguma Danijos vartotojų mano, jog tai yra bendrinė pavadinimo konotacija. Teisingumo Teismas neturi kitokių, su kitomis valstybėmis narėmis susijusių, įrodančių duomenų.

87 Teisingumo Teismui pateikta informacija taip pat rodo, kad kitose nei Graikija valstybėse narėse teisėtai prekiaujama feta, paženklinta su Graikijos kultūros ar civilizacijos tradicijomis susijusiomis etiketėmis. Todėl iš to darytina teisėta išvada, kad vartotojai šiose valstybėse narėse fetą suvokia kaip sūrį, susijusį su Graikijos Respublika, nors iš tiesų jis buvo pagamintas kitoje valstybėje narėje.

88 Šiais įvairiais su fetos suvartojimu valstybėse narėse susijusiais įrodymais siekiama įrodyti, kad pavadinimas „feta" nėra bendrinis.

89 Dėl Vokietijos vyriausybės argumento, susijusio su ginčijamo reglamento dvidešimtosios konstatuojamosios dalies antru sakiniu, iš šio sprendimo 87 punkto matyti, kad kalbant apie kitų nei Graikijos Respublika valstybių narių vartotojus nėra

klaidinga teigti, kad „<...> užuomina apie ryšį tarp pavadinimo „Feta“ ir Graikijos daroma sąmoningai ir sudaro dalį pardavimų strategijos, kurioje pasinaudojama autentiško produkto reputacija, o tai gali supainioti vartotojus“.

90 Taigi tam prieštaraujantis Vokietijos vyriausybės argumentas nėra pagrįstas.

91 Dėl nacionalinės teisės aktų būtina atsižvelgti į tai, kad pagal ginčijamo sprendimo aštuonioliktą ir trisdešimt pirmą konstatuojamąsias dalis Danijos Karalystė ir Graikijos Respublika yra vienintelės valstybės narės, kurios tuo metu buvo priėmusios specialius teisės aktus, reglamentuojančius fetą.

92 Danijos teisės aktuose nurodoma ne „feta“, o „daniška feta“, o tai reiškia, kad Danijoje pavadinimas „feta“ be apibūdinančio žodžio išsaugojo graikišką konotaciją.

93 Be to, kaip Teisingumo Teismas konstatavo minėto sprendimo *Danija ir kt. prieš Komisiją* 27 punkte, pavadinimas „feta“ buvo saugomas pagal Austrijos Respublikos ir Graikijos Respublikos konvenciją, sudarytą 1972 m. birželio 20 d. pagal šių dviejų valstybių 1970 m. birželio 5 d. Susitarimą dėl žemės ūkio, amatų ir pramonės produktų geografinių ir kilmės vietos nuorodų ir pavadinimų apsaugos (BGBl. 378/1972 ir 379/1972). Nuo to laiko šis pavadinimas Austrijos teritorijoje naudojamas tik produktams iš Graikijos.

94 Iš to išplaukia, kad apskritai atitinkamais nacionalinės teisės aktais siekiama parodyti, jog pavadinimas „feta“ nėra bendrinis.

95 Kalbant apie Bendrijos teisės aktus, tiesa, kad Bendrojo muitų tarifo nomenklatūroje ir Bendrijos teisės aktuose, susijusiuose su eksporto grąžinamosiomis išmokomis, pavadinimas „feta“ naudojamas nenurodant konkrečios kilmės valstybės narės.

96 Tačiau pastarieji teisės aktai ir muitų nomenklatūra taikomi muitų sričiai ir jais nesiekiama reglamentuoti pramoninės nuosavybės teisių. Todėl šios nuostatos nėra įrodančios nagrinėjamu atveju.

97 Dėl ankstesnių Komisijos vertinimų aišku, kad 1985 m. birželio 21 d. ši institucija į Europos Parlamento nario raštu pateiktą klausimą Nr. 13/85 atsakė taip: „<...> feta yra sūrio tipas, o ne kilmės vietos nuoroda“. (OL C 248, 1985 m. rugsėjo 30 d., p. 13).

98 Šiuo požiūriu pažymėtina, kad tuo metu dar nebuvo Bendrijos kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų apsaugos, kuri pirmą kartą buvo įtvirtinta pagrindiniu reglamentu. Šio atsakymo pateikimo metu pavadinimas „feta“ Graikijoje buvo saugomas tik tradicinės praktikos.

99 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad keli susiję ir reikšmingi duomenys rodo, jog šis žodis nėra tapęs bendriniu.

100 Atsižvelgiant į šiuos duomenis, laikytina, kad Komisija galėjo teisėtai ginčijamame reglamente nuspręsti, jog žodis „feta" netapo bendriniu pagrindinio reglamento 3 straipsnio prasme.

Dėl motyvų

101 Galiausiai dėl argumento, kad ginčijamo reglamento motyvai nepakankami teiginio, kad pavadinimas „feta" nėra bendrinis, atžvilgiu, nagrinėtina, pirma, Mokslo komiteto nuomonės apimtis, ir, antra, pateiktų motyvų išsamumas.

102 Nuo vienuoliktos iki dvidešimt pirmosios ir trisdešimt trečiojoje šio reglamento konstatuojamosiose dalyse pati Komisija analizuoja žodžio „feta" bendrinį pobūdį. Tik dvidešimt antrojoje–trisdešimt antrojoje konstatuojamose dalyse Komisija atsižvelgia į Mokslo komiteto nuomonę. Todėl netikslu teigti, kad reglamente pateikti motyvai dėl žodžio „feta" bendrinio pobūdžio iš esmės atkartoja šią nuomonę.

103 Iš Sprendimo 93/53 išplaukia, kad Mokslo komitetas buvo įkurtas Komisijos ir kad ji skiria jo narius. Šis komitetas šaukiamas šios institucijos atstovo ir svarsto klausimus, kuriais Komisija paprašė komiteto nuomonės.

104 Vadovaujantis šiomis nuostatomis Komisijai buvo leidžiama savo nuožiūra ekspertams, paskirtiems į šį komitetą ir padedantiems jai išspręsti problemą, pateikti klausimus dėl kilmės vietos nuorodų, kaip ji ir pasielgė nagrinėjamu atveju. Tačiau iš esmės Komisijai priklausė nuspręsti, kiek ji ketina atsižvelgti į komiteto pateiktą nuomonę.

105 Iš ginčijamo reglamento trisdešimt trečiosios konstatuojamosios dalies matyti, kad Komisija atsižvelgė į komiteto nustatytas gaires. Toks jos požiūris atitinka tiek Sprendimo 93/53, tiek EB 253 straipsnio nuostatas.

106 Dėl ginčijamame reglamente pateiktų motyvų, susijusių su žodžio „feta" bendriniu pobūdžiu, išsamumo pagal nusistovėjusią Bendrijos teismų praktiką EB 253 straipsniu reikalaujamas pagrindimas turi atitikti atitinkamą teisės aktą ir išreikšti šį teisės aktą priėmusios Bendrijos institucijos samprotavimus taip tiksliai ir aiškiai, kad leistų suinteresuotiems asmenims suprasti priimtų priemonių pateisinančias priežastis, o kompetentingam teismui – atlikti priežiūros funkciją (žr. 2002 m. vasario 7 d. Sprendimo *Weber*, C-328/00, Rink. p. I-1461, 42 punktą ir ten nurodytą Bendrijos teismų praktiką). Tačiau tokį teisės aktą priėmusi institucija neprivalo pareikšti nuomonės dėl aiškiai antrinės reikšmės klausimų arba nuspėti galimų prieštaravimų (šiuo klausimu žr. 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 64 punktą).

107 Ginčijamo sprendimo vienuoliktoje–trisdešimt trečiojoje konstatuojamose dalyse Komisija aiškiai nurodė esmines aplinkybes, dėl kurių ji padarė išvadą, kad pavadinimas „feta" nėra bendrinis pagrindinio reglamento 3 straipsnio prasme. Tai yra pakankamas pagrindimas EB 253 straipsnio prasme.

108 Iš to matyti, kad argumentas, jog ginčijamo reglamento motyvai nepakankami teiginio, kad pavadinimas „feta" nėra bendrinis, atžvilgiu, nėra pagrįstas.

109 Iš to išplaukia, kad ieškinio pagrindas dėl pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalies ir EB 253 straipsnio pažeidimo turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

110 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, šis ieškinys yra atmestinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

111 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Vokietijos Federacinė Respublika bei Danijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastarosios turi jas padengti. Pagal to paties Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalį į bylas įstojusios Graikijos Respublika, Prancūzijos Respublika ir Jungtinė Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**

2. **Priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos byloje C-465/02 patirtas bylinėjimosi išlaidas, o iš Danijos Karalystės – byloje C-466/02 patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

3. **Graikijos Respublika, Prancūzijos Respublika bei Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.